

deraff, lade Resten tilflyde Kommunerne, og kan der saa blive et Overskud paa selve Finansloven til hderligere Støtte i den Henseende, vilde det jo være saa meget bedre, men noget klæffeligt, der virkelig vil kunne faa nogen Betydning, vil der ikke blive, naar man ikke vil forøge Indtægterne saaledes som her antydet. Nu er der ogsaa en Ting, jeg tror, man hidtil ikke har lagt tilstræffeligt Mærke til ved de kommunale Skatter. Det er den Ulighed, der finder Sted i Kommunerne mellem de Byrder, de have at udrede. Det er jo ikke ubekendt, at selv om man gaar ud fra, at Halvdelen af Udgifterne ligesaa paa Formue og Beslighed, kunne de i en Del Kommuner slippe med en Afgift af mellem 5 og 10 Kr. pr. Tønde Hartkorn, medens de i andre Kommuner komme op til en Afgift af mellem 30 og 40 Kr. pr. Td. Hartkorn, og det er ikke saa sjældent, at det endogsaa er de mindst formuende, der faa den største Afgift at udrede. Det er en Udgift, som de ikke selv ere Herrer over, og jeg tror i alt Fald efter det Rendskab, jeg har til de kommunale Raad, især paa Landet, at disse ere tilbøjelige til at anvende den største mulige Økonomi, saa at man ikke kan lægge dem til Last, om Udgifterne ere stærkt stigende. Men naar man paa den Maade fra Statens Side vil skaffe Midler til at lette Kommunerens Byrder, forekommer det mig, at der burde fastsættes en Maksimalgrænse for de kommunale Skatter, og naar de komme derover, ma der finde en Fordeeling Sted, saaledes at der skydes en meget betydelig Del af det overstydende til fra andre Kommuner og da særlig fra Amtet. Naar det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgtreds i Gaar udtalte, at den Hjælp, der fra Statens Side skulde ydes Kommunerne, helst maatte ske igennem Amtskommunerne, er jeg enig deri. De ville altid lettest kunne skønne, hvor der trænges haardest til Hjælp, og selve den Vigeliggørelse, jeg her har antydet, vil jo lettest kunne finde Sted igennem disse, naar de have de nødvendige Midler dertil. Det er et Spørgsmaal, som jeg tror, fortjener alvorlig Overvejelse, thi det kan ikke nægtes, at der er ikke saa Kommuner her i Landet, navnlig Sognekommuner, der ere saa bebyrdede, at de ere nær ved ikke at kunne bære disse Byrder længere. For øvrigt skal jeg med Hensyn til særlig vore Landbrugsforhold bemærke, at en meget væsentlig Betingelse for, at Landbruget kan være i Stand til at fyldestgøre de Krav, der stilles til det, er, at vi have godt ordnede og godt udviklede Kommunikationsmidler, og jeg tror, at vi i den Henseende, hvad Statsbanevæsenet an-

gaar, kunne være vel tilfredse, ligesom jeg tror, at der heller ikke er Grund til Klage over, at Taksterne for Befordringen ere for høje. De ere saa vidt mig bekendt endogaa lavere end i noget som helst af vore Nabolande. Der er naturligvis endnu visse Egne tilbage, der trænge til hderligere Udvikling af deres Forbindelsesmidler ved Anlæg af Jærnbaner, og det er mit Haab, at det skal lykkes dem at faa disse i en ikke altfor fjern Fremtid, thi det er en absolut Betingelse for, at Landbrugerne kunne komme igennem, at der gives en haade hurtig, sikker og let Befordring og Afsetning af deres Produkter. Nu er der jo for Resten ogsaa fra Statens Side gjort en Del især for vore Søforbindelser, og jeg tror ikke, det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgtreds (Veth-Espensen) havde Ret, naar han udtalte, at der ikke var gjort stort for vort Landbrug fra Statens Side, der var kun givet Raad, og han var i Tvivl, om man ikke hellere maatte have sparet Pengene end givet disse Raad. Det er dog vistnok alligevel en Mening, som det ærede Medlem er ene om. Vil man se hen til, hvad der fra Statens Side i de senere Aar er ydet til Støtte for Landbruget, saa tror jeg, det maas erkendes, at man ikke har indskrænket sig til alene at give Raad og Vejledning, skønt det ogsaa har sin meget store Betydning. Hvorledes vilde vi til Eksempel være komne saa vidt med vor Smørproduktion, hvis vi ikke havde haft Vejledning og Raad af de Videnskabsmænd, som Staten har lønnet dertil? Og paa samme Maade er det gaaet paa forskellige andre Omraader. Jeg tror, at hele den Konsulentvirksomhed, der er udfoldet, ogsaa har sin store Betydning. Der gives os Raad og Vejledning paa forskellige Maader, og jeg er vis paa, at de allerfleste Landbrugere paa skønne den Hjælp, de i saa Henseende faa. Skulde det være saa, at disse Midler ere spildte, ja, saa er man kommen ind paa en forkert Vej, og da er det ikke alene Regeringens Skyld, men Rigsdagen har sin Medskyld deri. Disse Bevillinger til Landbrugets Fremme ere jo i de senere Aar stegne meget betydeligt. Jeg kan saaledes anføre, at i Finansaaret 1882—83 var der kun anvendt $\frac{1}{2}$ Million Kroner til de Foranstaltninger, der vedrøre Landbruget, medens der paa det nuværende Finanslovsforslag er opført $1\frac{1}{2}$ Million Kr. dertil. Skulde man være kommet ind paa en gal Vej, saa er det en Fejl, men jeg kan ikke tro, at alle vi, der have haft med de Forhold at gøre, skulde have set saa forkert paa Forholdene, og at det ærede Medlem for